

nota bene

Beste lezers,

Op 1 december 1988 stapte ik als secretaris binnen bij de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid. De Raad was nog een zeer prille kleuter, in zijn eerste drie jaren door veel kinderziekten geplaagd. Twintig jaar later is de VRWB uitgegroeid tot een volwassen advies-instrument, zeer dynamisch, met groot gezag en een belangrijke speler in het besluitvormingsproces van de Vlaamse overheid.

Hoe konden wij beter terugblikken op de voorbije twintig jaar dan onze vijf opeenvolgende voorzitters, prominenten uit de academische én bedrijfswereld, aan het woord te laten. In dit extra nummer van 'nota bene' vertellen zij ons over de hoogtepunten en de grote thema's tijdens hun voorzitterschap.

Theo Peeters, de eerste voorzitter, die de VRWB op de rails zette, gaf in het allereerste activiteitenverslag van de Raad zijn visie als volgt weer: 'Investeren in kennisverwerving en in menselijke kapitaal is noodzakelijk, wil Vlaanderen zijn plaats op de bovenste sporten van de welvaarts ladder in de wereldgemeenschap behouden. Daarvoor is een doelgerichte aanpak van het wetenschapsbeleid met de nodige middelen vereist. Het is in het meehelpen, uitstippelen van deze aanpak dat de belangrijkste taak van de VRWB ligt'. Zijn opvolgers, Jef Roos, André Oosterlinck, Roger Dillemans en Karel Vinck, brachten, zoals ook blijkt uit de interviews in dit nummer, variaties op hetzelfde thema, weliswaar met hun eigen klemtonen.

In 1989 werd door de Staatshervorming Vlaanderen bevoegd voor het hele gamma van het wetenschaps- en technologiebeleid, op enkele acties en domeinen na. Vlaanderen moest zich hiervoor nog helemaal organiseren. De uitdaging was niet min. Er moest praktisch van nul worden begonnen. Terugkijkend op de voorbije twintig jaar, mogen we gerust stellen dat Vlaanderen erin geslaagd is om een efficiënte organisatie voor het beleid inzake wetenschap, technologie en innovatie op te zetten. Nieuwe instrumenten, instellingen en administraties zagen het levenslicht: o.m. BOF, SBO, Tetra, FWO-Vlaanderen, IWT, AWI, AHOWO, IMEC, VITO, VIB, IBBT, competentiepolen ... And last but not least hebben de opeenvolgende Vlaamse regeringen al sinds 1995 een topprioriteit gemaakt van wetenschap en innovatie, en deze topprioriteit ook vertaald in stijgende budgetten, op tien jaar tijd maal drie.

Hierin heeft de VRWB zijn rol als adviesorgaan voluit gespeeld. De Raad is belangrijk geweest, en is dat nog altijd in het besluitvormingsproces voor het Vlaamse wetenschaps- en technologiebeleid. De opgang van de VRWB liep parallel en interactief met de organisatie van het Vlaams Innovatiesysteem. Als forum, waar alle betrokken actoren, zowel uit de academische wereld, als uit de onderzoeksinstituten en de sociaal-economische middelen, samen reflecteren over het te voeren beleid, heeft de Raad in grote mate bijgedragen tot de uitbouw van een breed maatschappelijk draagvlak voor de beleidskeuze om Wetenschap en Innovatie als grote prioriteit naar voor te schuiven.

De twintig jaar jonge VRWB is nog lang niet aan het einde van zijn verhaal. Het hele wetenschaps- en innovatiegebeuren evolueert voortdurend, en bovendien in een internationale, zeer dynamische context. De uitdagingen voor Vlaanderen zijn groot. De Vlaamse regering heeft meer dan ooit nood aan een goed functionerend adviesorgaan, dat de strategische lijnen mee helpt uitzetten, met betrokkenheid van het werkveld en onderbouwd door deskundige studies en analyses. De VRWB heeft bewezen proactief te kunnen mee denken en staat klaar om in de toekomst als strategische adviesraad dat te blijven doen. Het colloquium 'Kenniss als kracht: een hefboom naar meer jobs?' geeft alvast een voorzet.

Elisabeth Monard
Secretaris

NOVEMBER 2005

EXTRA EDITIE

Theo Peeters	2 - 3
Jef Roos	4 - 5
André Oosterlinck	6 - 7
Roger Dillemans	8 - 11
Karel Vinck	12 - 15

nota bene (bw. van modaliteit)
[Lat.(let goed op!)], bijwoord van modaliteit bestaande uit de imperatief van het Latijnse werkwoord 'notare' (kenbaar maken, in zijn geest prenten, onthouden) en het bijwoord 'bene' wat 'goed' betekent. 'Prent dit dus goed in je hoofd, onthou het goed.'

VLAAMSE RAAD VOOR
WETENSCHAPSBELEID

DE VRWB UITBOUWEN TOT EEN ONAFHANKELIJK

20

THEO PEETERS: 1986 - 1990

Midden de jaren '80. Voormalig Vlaams minister-president Gaston Geens had de Derde Industriële Revolutie gelanceerd. De eerste editie van Flanders Technology International was een schot in de roos. Een pionierstijd. Wetenschap en technologie waren al wat de klok sloeg. Vlaanderen maakte zich op voor de aanstormende kennismaatschappij.

Maar hoe moest dat georganiseerd worden? Met wie kon de regering praten om een toekomstgericht wetenschaps- en technologiebeleid op de sporen te zetten? Ja, er was de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid die toen onder het voorzitterschap stond van wijlen professor en VUB ere-rector Roger Van Geen. Een instelling die een eerder sluimerend bestaan leed. Verder was er de VLIR, de Vlaamse Interuniversitaire Raad, die de belangen van de universitaire wereld bij de overheid en de regering behartigde en aan de andere kant de SERV, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, die de gesprekspartner was tussen bedrijfsleven en regering. Maar er schortte iets.

EEN NIEUW OVERLEGFORUM

"Geens was een visionair", vertelt VRWB's allereerste voorzitter Theo Peeters. "Hij vond dat er in het wetenschapsbeleid een leemte was die dringend moest ingevuld worden".

Samen met zijn kabinetmedewerkers van het eerste uur Christine Claus, nu directeur-generaal Centexbel, en Eric Jacquemyn, gedelegeerd bestuurder van Technopolis, werkte hij de plannen uit van een overlegstructuur gestoeld op een volledig nieuw concept.

In de plaats dat elke belangengroep, met zijn eigen belangen en bekommernissen, verticaal met de overheid en de Vlaamse regering ging praten, zoals dat het geval was met de VLIR en de SERV, tekende zijn kabinet de krijtlijnen uit van een overlegforum waarbinnen alle betrokken actoren in het domein van wetenschap en technologie elkaar konden vinden. Om dan, na consensus en met des te meer moreel gezag, de regering te adviseren over het te voeren wetenschapsbeleid. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, de VRWB, was geboren.

Het was duidelijk dat de eerste voorzitter van de VRWB iemand uit de academische wereld moest zijn. Na een lange procedure werd Theo Peeters tot voorzitter gekozen. Gewoon hoogleraar Internationale Economie aan de faculteit Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen van de K.U.Leuven en voor een korte periode ook deeltijds opdrachthouder-adviseur op het kabinet van toenmalig Eerste minister Marc Eyskens. Hij had in het begin van de jaren '80 de eerste geconcerteerde onderzoeksactie (GOA) in de humane wetenschappen binnen gehaald. Een geknipte eerste voorzitter dus.

ONZEKER BEGIN

"De VRWB kwam nogal sputterend op gang", herinnert Theo Peeters zich. "De Raad was er, op papier. Nu was het zaak om hem ook vlot te krijgen. Dat was mijn opdracht. Maar er was geen staf en er was geen budget. Het secretariaat werd verzorgd door de toenmalige administratie wetenschapsbeleid, die er dus een pak werk bij kreeg, naast al haar andere opdrachten en dossiers. Dat liep niet altijd van een leien dakje. Het grootste gedeelte van mijn mandaat heb ik dan ook gewijd aan het zorgen voor een solide institutionele basis voor de nieuwe Raad. Dat betekende in de eerste plaats zorgen voor een eigen, onafhankelijk secretariaat met een minimaal budget. Dat heeft zo'n drie jaar aangesleept. We zijn er tenslotte in geslaagd om een eerste Secretaris aan te trekken. Die is maar korte tijd in functie gebleven, maar daarna, kort voor het einde van mijn mandaat, kwam dr. ir. Elisabeth Monard in dienst. Een geschenk uit de hemel, zoals later zou blijken".

DE NATIONALE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

"Met wijlen Roger Van Geen heb ik altijd een goede verstandhouding gehad, maar van echte samenwerking is er in feite nooit sprake geweest", vertelt Peeters. De Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid (NRWB) was ook niet echt representatief meer voor wat er in de Gewesten gebeurde. En Gaston Geens wilde in de eerste plaats Vlaanderen op de kaart zetten. We moesten onze eigen positie veroveren en dus een zekere geloofwaardigheid verwerven tegenover de

EN GELOOFWAARDIG OVERLEGFORUM

NRWB. Toch is dat niet zonder slag of stoot gebeurd. De VRWB werd als een concurrent aanzien. Daarom zijn de gesprekken over de positionering van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid tegenover de NRW eigenlijk ook nooit echt van de grond gekomen omdat een gepaste tegenhanger aan Franstalige kant ontbrak. We zijn dus maar onze eigen weg gegaan en hebben ons verder niet veel meer van mekaar aangetrokken. Het resultaat was dat de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid gaandeweg wegdeemsterde in het voordeel van de regionale initiatieven”.

DRIE PERMANENTE COMMISSIES

Met de oprichting van de drie eerste permanente commissies haalde Theo Peeters in ieder geval een belangrijke slag thuis op het vlak van de geloofwaardigheid van de Raad. Alle actoren in het veld waren erbij betrokken: de academische wereld, de bedrijfswereld, de sociale partners en de overheid.

Peeters: “De commissie Wetenschapsbeleid werd de centrale commissie die de plenaire vergaderingen van de Raad voorbereidde en adviezen formuleerde op de vragen van de regering en de overheid. De commissie Begroting en Financiën hield zich vooral bezig met de budgettaire problemen. Een van de zaken die we van bij het begin met deze commissie hebben aangepakt was de ontleding van de begroting wetenschapsbeleid: het kaf van het koren scheiden als het ware. Op dat vlak formuleerden we dan adviezen en aanbevelingen om meer financiële middelen te bepleiten voor specifieke

wetenschapsdomeinen. En tot slot de commissie Internationale Samenwerking. Daar bestond de opdracht erin een beter inzicht te krijgen in de Europese onderzoeksprogramma's en hoe het Vlaamse wetenschapsbeleid daar kon ingepast worden. Een materie die de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid eigenlijk onder zijn hoede nam, maar waar wij van vonden dat Vlaanderen daar beter aan bod moest komen en beter geïnformeerd moest worden”.

“Belangrijk in de hele werking van de VRWB was dat de Raad zowel op eigen initiatief als op vraag van de regering adviezen kon formuleren”, onderstreept Theo Peeters. “Dat was een waarborg voor onze onpartijdigheid en onafhankelijkheid. We waren dan ook fier dat we op het einde van ons eerste jaar ons eerste advies konden uitbrengen”.

BELANGRIJKSTE REALISATIE

“Als u mij nu vraagt waarover ik tijdens mijn mandaat het meest tevreden was, dan is dat in de eerste plaats de organisatorische uitbouw van de VRWB als een objectief, onafhankelijk overlegorgaan met drie commissies en de kern van een gemotiveerde staf. Toen ik dan de fakkel heb doorgegeven aan mijn opvolger Jef Roos stond de VRWB in startpositie, ondanks de zeer beperkte middelen, met voldoende onafhankelijkheid tegenover de administratie wetenschapsbeleid en een behoorlijk stuk geloofwaardigheid bij de regering. Jef Roos heeft een Raad gekregen die klaar was voor het grotere werk”.

Jan Van Pelt

overlegforum

DOORGROEIEN TOT EEN GEZAGHEBBEND, ONAFH

JEF ROOS: 1990 - 1994

Jef Roos werd voorzitter van de VRWB in maart 1990. Van zijn voorganger Theo Peeters erfde hij een Raad die echter nog geen decretale erkenning had. Die kwam er pas op 15 december 1993. "Dat was hard nodig", zegt Jef Roos nu. "Het was immers belangrijk dat de Raad onafhankelijk advies kon uitbrengen over alle aspecten van het wetenschapsbeleid, zonder door de politiek, noch door de administratie of mogelijke individuele belangen beïnvloed te worden. Het was één van mijn ambities om de VRWB verder uit te bouwen tot een gezaghebbend orgaan gestoeld op een breed maatschappelijk draagvlak, waarop de regering een beroep kon doen om te komen tot efficiënte en rationele beleidsbeslissingen. Het decreet zorgde ervoor dat het moreel gezag dat de VRWB de voorbije vier jaar had opgebouwd ook echt verzilverd werd".

EEN NIEUW VLAAMS ONDERZOEKSLANDSCHAP

Intussen bleef de Raad niet bij de pakken zitten. Algemeen secretaris dr. ir. Elisabeth Monard ontpopte zich tot de drijvende kracht achter alle mogelijke initiatieven. Het was een tijd waarin het landschap van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek diepgaande veranderingen onderging.

In het verlengde van de successen van Flanders Technology International ontstond het IWT, het Instituut voor Wetenschappelijk-Technologisch Onderzoek in de Industrie. De Katarina-akkoorden ten tijde van Gaston Geens leidden ertoe dat het bestaande onderzoek aan het SCK (Centrum voor Kernenergie) gesplitst werd in een nucleair gedeelte,

dat federale materie werd, en een niet-nucleair gedeelte, dat toegewezen werd aan de Gewesten en de basis was voor de VITO.

Het denken over het wetenschappelijk onderzoek richtte zich tijdens de toenmalige regering Van den Brande op drie niches: micro-elektronica, nieuwe materialen en biotechnologie. Micro-elektronica kreeg concreet gestalte in IMEC, het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum, dat dank zij een structurele financiering van de toenmalige regering uitgroeide tot de wereldtop. De VITO, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, nam nieuwe materialen onder zijn hoede. Jef Roos werd er voorzitter en onder zijn mandaat is de VITO dan ook echt uit de startblokken geschoten. Enkel biotechnologie bleef nog braakliggend. Daar kwam verandering in toen in 1992 het VIB (Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie) boven de doopvont gehouden werd.

BEWUSTWORDING

Vlaanderen werd zich ook meer en meer bewust van het feit dat het onderzoek zelf zwaar ondergefinancierd was. Jef Roos herinnert zich nog levendig de roemruchte betoging in februari 1992 toen voor het eerst in de Vlaamse (en Belgische) geschiedenis duizenden onderzoekers op straat kwamen om meer geld voor onderzoek te eisen. Roos: "Iedereen droeg een clipje met de slogan 'Ik ben boos'. Voor de grap had een van mijn assistenten daar 'Ik ben Roos' van gemaakt. Ik heb er veel plezier aan beleefd. Maar het resultaat bleef niet uit. Er volgde een tumultueuze hoorzitting in het Vlaams parlement, waarop de toenmalige regering Van den Brande een inhaalplan uitdokterde dat het budget voor onderzoek vanaf 1996 elk jaar recurrent zou verhogen met 2 miljard BEF. In die kwestie was de adviserende en stimulerende rol van het VRWB doorslaggevend".

Het was ook de periode van de oprichting van het BOF, het Bijzonder Onderzoeksfonds, waardoor de universiteiten extra onderzoek konden financieren via het toekennen van BOF-mandaten aan wetenschappelijk personeel. Het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek werd op een nieuwe leest geschoeid en kreeg een Vlaamse poot.

Een traditie die onder Jef Roos een aanvang nam was de publicatie van een VRWB-memorandum dat sindsdien steevast overhandigd wordt aan elke nieuwe regering die aantreedt.

TRANSPARANTE COMMUNICATIE

De verschillende commissies binnen de VRWB begonnen op kruissnelheid te lopen. Bewijs daarvan

waren een aantal spraakmakende publicaties: 'Een onderzoek naar de Vlaamse deelname aan het Europees Kaderprogramma' uit 1991 dat de basis vormde voor Vlaams onderzoek in Europees verband, een rapport over de Vlaamse deelname aan het ruimtevaartonderzoek in het kader van de ESA uit 1993 en, voor de eerste keer, een publicatie over de Vlaamse Horizontale Begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid (1994), een kritische analyse die nu jaarlijks gebeurt.

Een hoogtepunt tijdens het mandaat van Jef Roos was ongetwijfeld de 271 pagina's tellende publicatie uit 1994 'Wetenschap als Cultuur', het rapport van een studie over de impact van de wetenschappen op de hedendaagse cultuur en de bijzondere problematiek van de cultuur- en gedragswetenschappen. Roos: "Er ging twee jaar intensief werk aan vooraf, waarbij de VRWB wilde aangeven dat wetenschappelijk onderzoek niet alleen gericht is op de 'harde' domeinen, maar dat 'zachte' domeinen minstens even relevant zijn. Het rapport vormde trouwens de basis voor het uitzonderlijke colloquium van oktober 1996 'Wetenschap als cultuur' dat georganiseerd werd ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de VRWB".

TEVREDENHEID

In maart 1994 liep het mandaat van Jef Roos ten einde en werd hij verkozen voor een tweede termijn van vier jaar. Maar eind 1994 vertrok hij naar de industrie. In de tijdsgeest van toen was het ondenkbaar dat een industrieel het voorzitterschap van de

Raad op zich zou nemen. Jef Roos diende dan ook zijn ontslag in. Het was tijd voor een opvolger, en dat werd André Oosterlinck. Weliswaar voor de duur van amper één academiejaar, tot hij Roger Dillemans opvolgde als rector.

Jef Roos kijkt in ieder geval terug op een verrijkende en succesvolle VRWB-tijd. Onder zijn mandaat kwam het VRWB-decreet tot stand, werden niet minder dan 22 adviezen en 4 aanbevelingen geformuleerd en een handvol belangwekkende publicaties uitgebracht. "Ik ben vooral tevreden omdat ik, samen met de ploeg van Elisabeth Monard en de commissies, een bijdrage heb mogen leveren aan de uitbouw van het onderzoekslandschap zoals dat vandaag in Vlaanderen heeft vorm gekregen en dat gedachtegoed heb mogen doorgeven aan competente opvolgers", onderstreept hij.

Jan Van Pelt

VLAAMSE RAAD VOOR
WETENSCHAPSBELEID

ZOEKEN NAAR EVENWICHT TUSSEN FUNDAMENTEEL

ANDRÉ OOSTERLINCK: april 1994 - november 1994

Na het elementaire voorbereidende werk van Theo Peeters is André Oosterlinck's voorganger Jef Roos met het echte werk kunnen beginnen. Toen André Oosterlinck dan begin 1994 Jef Roos opvolgde na zijn overstap naar de industrie, kwam hij, naar eigen zeggen, in een bijzonder boeiende periode terecht.

"Het was de tijd", zo vertelt André Oosterlinck, "dat de VRWB met de regering zwaar discussieerde over de inhaalbeweging, het fameuze groepspad van 2 + 2 + 2 + 2 miljard BEF extra voor wetenschapsbeleid. Men was er zich immers al lang van bewust dat de economische en de sociale sectoren maar konden overleven als ze werden ondersteund door innovatieve ideeën die stoelden op onderzoek. Het was de periode dat we binnen de Raad alle hens aan dek riepen om bij de werkgevers en de sociale partners steun los te weken voor het plan. Met hen wilden we het maatschappelijk debat op gang trekken omdat we ervan overtuigd waren dat wetenschap de vooruitgang stuurt en stuwt. Het akkoord over de inhaalbeweging werd door de toenmalige SP en de CVP genegotieerd. Van den Brande was minister-president. Louis Tobback was partijvoorzitter en steunde ons. Met als resultaat dat het groepspad in het regeerakkoord verankerd werd".

ONDERZOEK, WAT IS DAT?

Maar de stap van de theoretische beschouwingen naar de praktische uitvoering van het inhaalplan, die was niet zo evident. De eerste uitdaging was een antwoord vinden op de vraag: wat is fundamenteel

onderzoek en wat is toegepast onderzoek? André Oosterlinck getuigt: "De algemene teneur binnen de VRWB was om een evenwicht tot stand te brengen tussen fundamenteel en toegepast onderzoek. Maar natuurlijk zijn er een aantal domeinen waar dat niet zo duidelijk was. We evolueerden naar een opvatting dat de scheiding tussen fundamenteel en toegepast eigenlijk een artificiële scheiding was. Wat fundamenteel was voor de ene was toegepast voor de andere en vice versa. Neem nu het VIB. Dat is gestart op kredieten van toegepast onderzoek. Uiteraard is dat toegepast onderzoek, maar het is tegelijk ook zo fundamenteel van aard. Hetzelfde geldt voor het IMEC. Delicaat. Vanuit universitair standpunt ligt de zaak eenvoudiger. Daar geldt de stelling: er is alleen goed onderzoek en slecht onderzoek en onderzoek op korte termijn en op lange termijn. We dachten ook na over de overgang van onderzoek naar ontwikkeling, het maken van een prototype. Het was de taak van de VRWB om dat debat te voeren en klaarheid te scheppen. Want het echte gevecht moest nog komen. Nu er geld op tafel lag, moest dat ook verdeeld worden. Hoeveel voor fundamenteel onderzoek en hoeveel voor toegepast onderzoek en ... hoe".

EVENWICHT TUSSEN FUNDAMENTEEL VERSUS TOEGEPAST ONDERZOEK

André Oosterlinck heeft altijd de mening verdedigd dat de beschikbare middelen verstandig moeten aangewend worden en dat je daarvoor aan de maatschappij verantwoording moet afleggen. "Maar", zo merkt hij op, "je moet de onderzoekers ook vol-

doende vrijheid geven zodat het innovatieve werk niet verstikt. Dat is altijd de grote evenwichtsoefening. Binnen de VRWB hebben de universiteiten altijd gesteld dat, zeker in het fundamenteel onderzoek, het initiatief van de onderzoeker het allerbelangrijkste is, dat we niet moeten sturen, dat we alle domeinen gelijke kansen moeten geven. Vanuit sociaal-economische hoek daarentegen, vooral met name vanuit de industrie, klonk altijd het verhaal dat onderzoek moet gestuurd worden. Het probleem is echter, althans in Vlaanderen, dat het toegepast onderzoek en het fundamenteel onderzoek in de regel in dezelfde laboratoria gebeuren. Er ontstaat dus een zeer grote verwevenheid waarbij onderzoek altijd het gevaar loopt rechtstreeks of onrechtstreeks gestuurd te worden. Dat was ook de grote schrik van de fundamenteel onderzoekers. Die vreesden dat het toegepast onderzoek de overmacht zou krijgen. De VRWB heeft verdedigd en ook bewezen dat een evenwichtige aandacht voor zowel fundamenteel als toegepast onderzoek op lange termijn de beste resultaten oplevert. Dat is toen ook aanvaard. De onrust die toen in de academische onderzoekswereld heerste is dan ook stilaan weggeëbd. Die politieke bewaking van het evenwicht tussen fundamenteel en toegepast onderzoek is altijd een van de hoofdopdrachten geweest van de VRWB”.

ACCOUNTABILITY

Een andere zware discussie binnen de VRWB was de accountability van het onderzoek. Bewaken wil zeggen controleren en verantwoording afleggen en daarop een prijskaartje plakken. Onder professoren was dat echter geen evidente zaak. André Oosterlinck: “De VRWB is er in geslaagd om ook dat begrip in de universitaire cultuur te introduceren. Maar hoe ga je fundamenteel en toegepast onderzoek toetsen? Het antwoord van de VRWB luidde: bouw in de evaluaties van onderzoeksprojecten een goede kwaliteitscontrole in en laat de besten uit de eigen onderzoekswereld, de peers, de projecten selecteren die in aanmerking komen voor financiering. Op dat vlak hebben het FWO en het IWT – de grote spelers in respectievelijk het fundamenteel en het toegepast onderzoek – een cruciale rol gespeeld. Daar moet je als universiteit niet in tussenkomen. Het enige wat je moet doen is zien of de kwaliteitscontrole goed gebeurt”.

LEUVENSE STOELENDANS

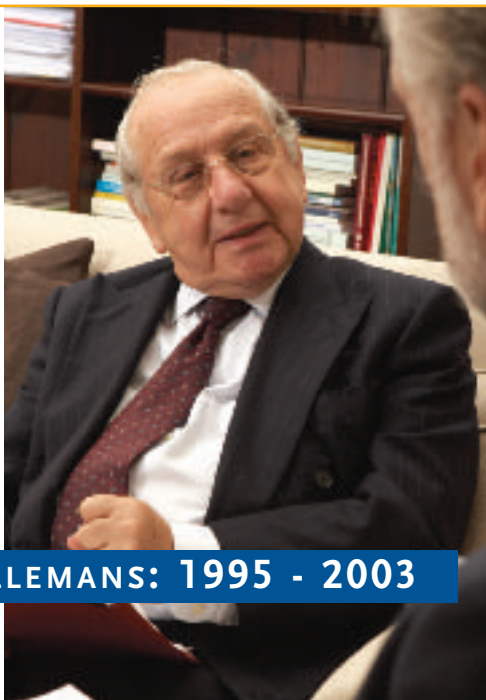
De samenloop van omstandigheden waarin de voorzitterssjerp van de VRWB in die periode van drager verwisselde was een merkwaardige Leuvense stoelendans. Roger Dillemans was rector van de K.U.Leuven en André Oosterlinck vice-rector Exacte Wetenschappen. Beiden waren zeer actief lid van de

Raad. Toen Jef Roos vertrok nam André Oosterlinck zijn plaats in. Na 9 maanden volgde hij echter Roger Dillemans op als rector en werd Roger Dillemans voorzitter van de VRWB. Wist André Oosterlinck dat hij amper de periode van een zwangerschap VRWB-voorzitter zou blijven? “Neen” antwoordt hij resoluut. “Ik was hoe dan ook van plan om mijn mandaat van VRWB-voorzitter uit te doen. We verstonden elkaar zeer goed binnen de Raad. We waren zeer geëngageerd. We waren er ons van bewust dat we bezig waren met het wetenschappelijk onderzoek in de brede zin van het woord en vooral het maatschappelijk belang ervan. Ik denk dat mijn bijdrage aan de VRWB vooral geweest is dat ik de academische wereld ervan heb kunnen overtuigen dat er in dat groeipad van 2 + 2 + 2 + 2 kansen lagen voor iedereen, niet alleen op het vlak van de kwaliteit van de onderzoekers, maar ook van het onderzoek”.

Jan Van Pelt

EEN UNIEKE SAMENWERKING WAARDOOR WE EEN

ROGER DILLEMANS: 1995 - 2003

Roger Dillemans kreeg van zijn voorganger André Oosterlinck een Raad in handen met een recht van spreken over wetenschappelijk onderzoek en wetenschapsbeleid dat door alle partijen en betrokken instanties gerespecteerd werd en een staf die liep als een trein.

EEN UITZONDERLIJKE ERVARING

Het eerste wat Roger Dillemans zei toen ik hem vroeg naar wat op hem het meeste indruk had gemaakt tijdens zijn voorzitterschap was: "Nog nooit had ik zo'n unieke en vruchtbare samenwerking meegemaakt als in de VRWB. Als voorzitter was het puur genot om te luisteren naar al die verschillende stemmen. Uiteraard moest er af en toe bijgestuurd worden. Maar het niveau van de debatten was gewoon hoogstaand. De Raad was een platform waar alle actoren die ook maar met wetenschappelijk onderzoek te maken hadden vertegenwoordigd waren: mensen uit de academia, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, afgevaardigden van de vakbonden en de administratie. Er waren ook vertegenwoordigers aanwezig van alle grote onderzoeksinstellingen IMEC, VITO, VIB, die de Raad een zeker realisme en internationale allure bezorgde. Verheugend was ook dat alle betrokken gesprekpartners hun beste mensen naar de Raad stuurden. Ook van de kant van de universiteiten. Ofwel was het de rector zelf ofwel de vice-rector onderzoek ofwel beide".

Maar de Raad was meer dan alleen een ontmoetingsplek waar men alles goed kon uitpraten. Hij was ook het gezaghebbende doorgeefluik van al die ideeën

naar de regering en het parlement. Binnen de Raad functioneerde ook het Bureau waarin de vier commissies (Wetenschapsbeleid, Technologiebeleid, Begroting en Financiën en Federale en Internationale Samenwerking) vertegenwoordigd waren, door twee mannen en twee vrouwen, uit de bedrijfswereld en uit de academische wereld. Niet homogeen, maar wel coherent. Op hun beurt waren die commissies samengesteld zoals de Raad zelf, met mensen uit de bedrijfswereld, de sociale sector en de academische wereld. Dank zij dit Bureau kon de Raad dus heel kort op de bal spelen. Bij het minste probleem of vraag kwam de betrokken commissie onmiddellijk in actie.

VERREGAANDE DOELSTELLINGEN

Toen Roger Dillemans in 1995 aantrad als voorzitter van de VRWB kon hij een indrukwekkend ervaringspalmares voorleggen. Professor en rector van de K.U.Leuven. Hij kende de academische wereld dus door en door. Maar ook, niet onbelangrijk, hij was al lid van de VRWB bij de oprichting in 1986 onder het voorzitterschap van Theo Peeters. Als gesprekspartner was hij dus ook vertrouwd met het bedrijfsleven en de sociale sector. Die ervaring heeft hem in ieder geval geen windeieren gelegd als het aankwam op het realiseren van de doelstellingen die hij met de VRWB voor ogen had. Bovendien was Roger Dillemans ook de directe getuige van de fameuze inhaalbeweging die vanaf 1995, op sterk aandringen van de VRWB, ingezet was. Vier jaar na elkaar 2 miljard BEF extra t.o.v. het vorige budget voor wetenschappelijk onderzoek. Dat gaf ademruimte voor realisaties.

Roger Dillemans: "Mijn eerste doelstelling was de impact en de inbreng van het wetenschappelijk onderzoek in de nieuwe kennissamenleving in Vlaanderen verhogen. Doelstelling twee was Vlaanderen om te vormen tot een koploper in het wetenschappelijk onderzoek. En een derde doelstelling was het beeld over wetenschappelijk onderzoek te verbreden. Door de debatten en ontmoetingen binnen de Raad en de commissies groeide gaandeweg de idee dat wetenschappelijk onderzoek geen domein is, maar een dimensie. Een dimensie die overal in alle gebieden zoals milieu, cultuur, veiligheid, economie, transport enz. een ondersteunende rol moest vervullen. In die context vond ik het zeer goed dat toenmalig minister-president Luc Van den Brande ook bevoegd was voor wetenschapsbeleid. Wij konden dus rechtstreeks met de premier praten. Dat voordeel hebben we vandaag spijtig genoeg niet meer".

DE 3% O&O-NORM

Een enigszins aparte doelstelling van Roger Dillemans, eigenlijk eerder een bezorgdheid, was de versterking

ENORME WEG HEBBEN AFGELEGD

van de positie van Vlaanderen binnen Europa en de Europese netwerken. Zo mogelijk via de Belgische instanties. Maar zo nodig rechtstreeks. Ook dat bleek uiteindelijk succesvol. Roger Dillemans: “Wij hadden een opvallend goede relatie met het kabinet van Philippe Busquin, de voormalige Europese Commissaris voor Onderzoek. In een van onze vergaderingen met hem en de VLIR is van de VRWB het voorstel uitgegaan om, naar analogie van de 3% Maastrichtnorm, op Europees vlak ook zo’n norm voor onderzoek en ontwikkeling in te voeren. Busquin was daar bijzonder enthousiast over en heeft dat voorstel ook verdedigd in Barcelona. Daar is dan ook aanvaard dat de Europese lidstaten tegen 2010 3% van hun BBP moeten spenderen aan wetenschappelijk onderzoek, verdeeld over 1% voor de overheid en 2% voor het bedrijfsleven. Toen wij dat voorstel deden, zaten we daar lang niet aan, maar ik ben ervan overtuigd dat Vlaanderen die norm in 2010 zal halen. In die zin hebben wij zeker het voortouw genomen, want de andere Europese lidstaten hebben hun inspanning terugschroefd. Wij blijven op het ingeslagen elan verder gaan”.

ONEVENWICHTEN

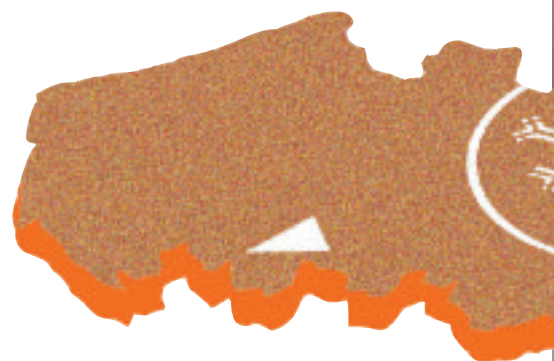
Tijdens zijn mandaat heeft Roger Dillemans ook hard gevochten om een aantal hardnekkige onevenwichten uit de wereld te helpen. In de eerste plaats het onevenwicht in de financiering van de ‘harde’ wetenschappen versus de ‘zachte’. Hij was namelijk op het spoor gekomen dat de eerste categorie – met vooral de biomedische wetenschappen – zowat 3/4 van alle onderzoeksgelden naar zich toetrok. Roger Dillemans: “Ik wilde binnen het wetenschappelijk gebeuren een groter evenwicht tot stand brengen tussen de verschillende domeinen. Ik wilde ze er allemaal bij. Niet alleen de exacte en de biomedische wetenschappen, maar ook de sociale wetenschappen en de cultuurwetenschappen, zeg maar de zachte sectoren. Alle alfa’s, bèta’s en gamma’s samen. Voortgaand op de studie van zijn voorganger Jef Roos over de plaats van de cultuurwetenschappen in het wetenschappelijk onderzoek heeft de VRWB er bij alle instanties voor gepleit om ook aandacht te besteden aan de financiering van onderzoek in die ‘zachte’ wetenschappen. En dat is ook gebeurd”.

vervolg interview met Roger Dillemans

20

VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

Een tweede onevenwicht dat dringend moest hersteld worden betrof de valorisatie van de onderzoeker zelf. Ook daar werden studies aan gewijd. Bijvoorbeeld over het doctoreren aan de universiteiten. Over de uitstroom van Vlaamse wetenschappers. Over de loopbaan aan de universiteiten. Over het sociaal en fiscaal statuut van buitenlandse onderzoekers. Wellicht nog schrijnender is het onevenwicht tussen mannelijke en vrouwelijke onderzoekers naarmate men opklimt op hiërarchische ladder aan de universiteiten. Ook daar wijdde de VRWB een ophefmakende studie aan.

Een ander groot thema was het onevenwicht tussen enerzijds het niet-gericht onderzoek en anderzijds het onderzoek waar de maatschappij behoefte aan heeft. Niet alleen vanuit het bedrijfsleven, maar ook vanuit de social profitsector en de samenleving zelf. Roger Dillemans' gevoeligheid daarvoor was gewekt door mensen als Bob Stouthuysen, Staf Van Reet, Hugo Van Damme, Ann De Meulemeester en anderen. Roger Dillemans: "Daaraan hebben we in 2000 een colloquium gewijd onder het motto 'Wetenschappelijk onderzoek: tussen sturen of stuwen?'. Een echt orgelpunt na maanden denkwerk. Er moest een evenwicht komen tussen beide polen".

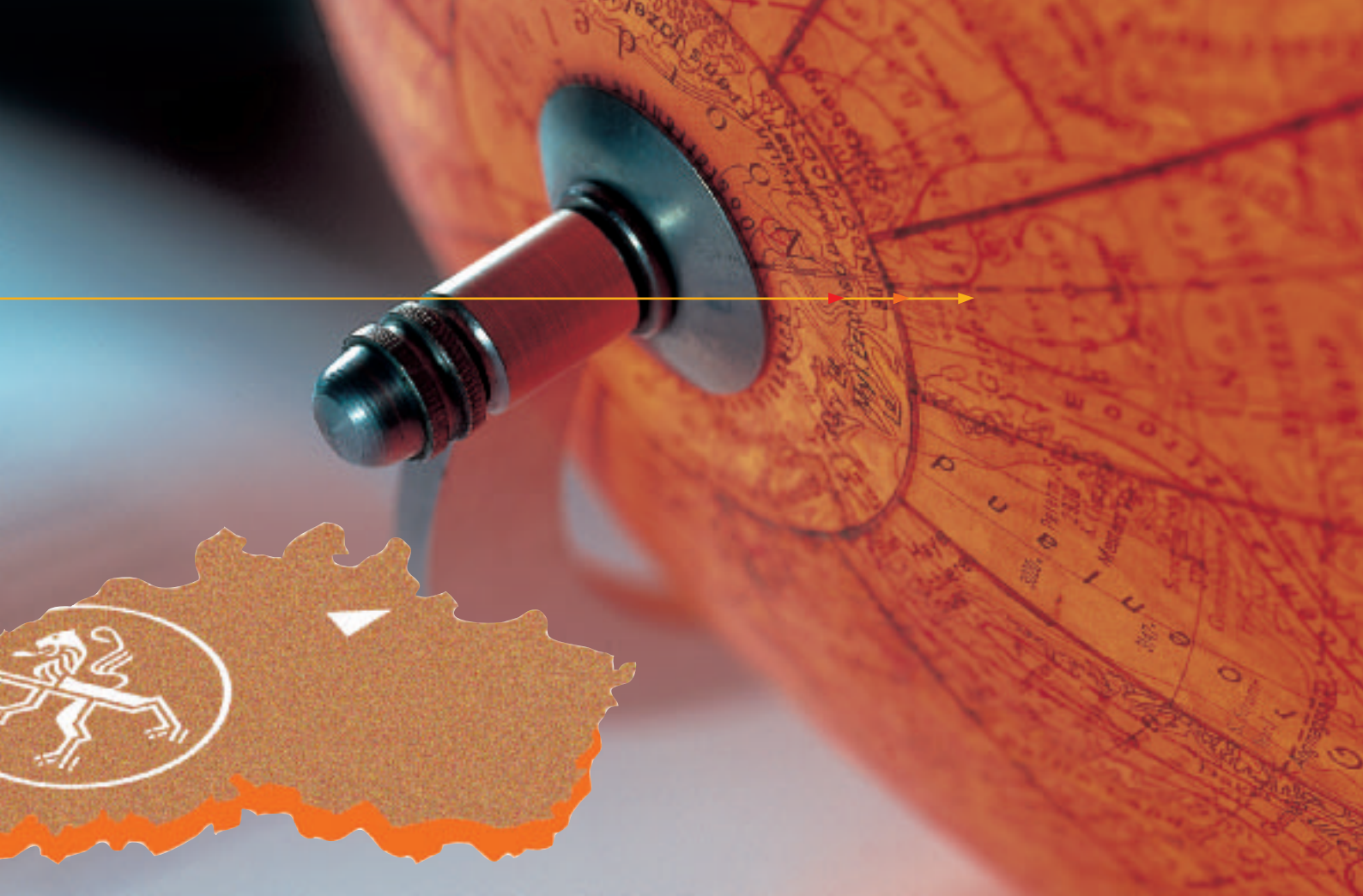
VERKENNINGEN

Dat strategisch nadenken resulteerde op zijn beurt in de inmiddels gekende 'Verkenningen'. "Wij constateerden dat in de meeste ons omringende landen studies waren gepubliceerd over verkenningen naar nieuwe ontwikkelingen, innovaties, technologische

evoluties en de behoeften van de samenleving" vertelt Roger Dillemans. "Op aanbrengen van de VRWB ontwikkelde prof. Koenraad Debackere, Incentim – K.U.Leuven eerder al een methodologisch kader. In een tweede luik werden deze methodologie toegepast voor verkenningstudies toegepast in specifieke sectoren in Vlaanderen, zoals de chemie-, de technologische- en de voedingssector. Dat was een hele onderneming. De VRWB is nog verder gegaan en heeft een nieuw onderzoek opgezet om te achterhalen hoe dergelijke verkenningen op een objectieve en maatschappijrelevante manier in Vlaanderen kunnen georganiseerd worden. Ik heb nu begrepen dat deze verkenningen het stokpaardje zijn van mijn opvolger Karel Vinck.

SCIENCE SHARING

Een domein dat Roger Dillemans nauw aan het hart ligt en dat hij aan het einde van zijn dubbelmandaat bij de VRWB introduceerde was Science sharing. "Als je consequent bent en je wil de kennissamenleving niet beperken tot 12% van de wereldbevolking in het noordelijk halfrond en niet beperken tot eenzijdige export naar het zuidelijk halfrond, dan kan je niet anders dan de rol van die landen op dat vlak valoriseren" beklemtoont Dillemans. "Dan kan je niet anders dan in die landen ook kenniscentra creëren, in stand houden, begeleiden – soms ex nihilo – en ze uitstraling bezorgen in de eigen regio. We noemden dat niet 'kennisoverdracht', maar 'kennisdeling', 'sharing'. Onze redenering was, als je kennis deelt met anderen, dan is dat niet hetzelfde als kapitaal delen, want dat ben je zo kwijt. Neen, kennis, you share it".

De VRWB nam in dat verband een multidisciplinair onderzoeksteam onder promotorschap van professor Marleen Temmerman van de Gentse universiteit onder de arm. Begeleid door een stuurgroep van experts brachten zij verschillende aspecten van Science sharing in kaart. Het werd een diepgravend project met als titel 'Vlaams Wetenschappelijk Onderzoek en Science sharing' waarvan het lijvige rapport met de resultaten werd voorgesteld op een workshop in december 2003. "We hebben er ontzettend veel uitgeleerd" beaamt Roger Dillemans. Ten eerste hadden we hoegenaamd geen idee van wat er in dat domein in de wereld bestond. We wisten ook niet goed wat de relevante domeinen waren voor die landen. We realiseerden ons niet dat in die landen nog veel moet gebeuren. Het was een confronterend rapport, maar tegelijk een belangrijk basisdocument voor verdere concrete acties".

FIER

Tussen 1995 en 2003 organiseerde de VRWB 3 colloquia en formuleerde 27 adviezen, 5 aanbevelingen en 8 commentaren. In de VRWB-studiereeks verschenen maar liefst negen volumes. Er kwam een eigen nieuwsbrief 'nota bene' en een eigen website.

Dat danken wij aan de constructieve samenwerking van de leden en aan de hoogstaande inbreng en efficiënte ondersteuning van een ideaal stafteam onder de zacht-magische leiding van Elisabeth Monard.

Na acht jaar voorzitterschap gaf Dillemans in 2003 de fakkel door aan Karel Vinck, fier over de afgelegde

weg: "Dankzij de unieke samenwerking waar ik het in het begin van dit gesprek over had, zijn we erin geslaagd om een enorme weg af te leggen. Wij hebben echt het voortouw genomen. De bevoegde ministers hebben tijdens mijn mandaat rekening gehouden met onze adviezen en omgekeerd, wij hebben elke vraag voor advies van hen nooit onbeantwoord gelaten. We zijn ver geraakt".

Jan Van Pelt

EEN BRUG SLAAN TUSSEN DE WERELD VAN DE U

KAREL VINCK: 2003 - ...

Karel Vinck is de enige industrieel die in de 20-jarige geschiedenis van de VRWB de voorzitterszetel werd aangeboden. Een buitenbeentje dus na de rij academici die hem voorafgingen. In 2003 erfde hij van Roger Dillemans een parel van een Raad met een staf 'die menig minister jaloers zou maken', dixit Dillemans zelf. Anders dan bij de ex-voorzitters zullen we het met Karel Vinck in dit gesprek niet zozeer hebben over het verleden, maar veeleer over de toekomst. Hij heeft nog twee jaar te gaan en zijn ambities liggen hoog. Het begin van zijn mandaat bleek echter lang niet zo evident. Dat geeft hij eerlijk toe. Nu, het is ook wel bijzonder complex en subtiel, heel die verhouding tussen universiteiten, sociale partners, bedrijven en de overheid. Er valt ook zo ontzettend veel geld te verdelen en er zijn ook zo'n grote belangen mee gemoeid. Maar Karel Vinck staat bekend om zijn bijzonder efficiënte en coherente aanpak van zaken. Dat kan de VRWB-staf na twee jaar volmondig getuigen. Het heeft dan ook niet zo lang geduurd of de jongste voorzitter wist klaar en duidelijk welke rol hij in het selecte gezelschap van de VRWB zou vervullen.

"Mijn rol binnen de VRWB ... vind ik toch", zo gaat Karel Vinck van start, "is om een brug te slaan tussen de academische wereld en de industrie en samen te reflecteren over mogelijke krachtlijnen voor het beleid op het vlak van onderzoek en ontwikkeling (O&O). Waar staan we sterk en waar zijn we zwak? In welke sectoren kunnen we onderzoek en ontwikkeling ondersteunen zodat we het welzijn en de welvaart in Vlaanderen veilig kunnen stellen? Het belang van O&O in het kader van een breed

sociaal-economisch beleid. Dat is een punt waar ik voortdurend op hamer. Daarom hecht ik zo'n groot belang aan de verkenningstudies die mijn voorganger Roger Dillemans samen met professor Koen De Backere heeft opgezet".

Die toenadering tussen universiteiten en bedrijfsleven is toch al een tijdje bezig, niet? Vinck: "Dat is juist. De universiteiten zijn er zich terdege van bewust geworden dat hun rol veel verder reikt dan onderwijs en onderzoek alleen. Maar ook in de bedrijfs-wereld is er iets veranderd. Meer en meer bedrijven, vooral de grote, staan open voor samenwerking met de universiteiten. Bovendien hebben de opeenvolgende Vlaamse regeringen en niet in het minst de huidige regering ingezien dat innovatie van cruciaal belang is voor de sociaal-economische ontwikkeling van onze regio. De programma's die Fientje Moerman verdedigd heeft in het kader van het budget van de Vlaamse regering, bewijzen dat".

DENKT U DAT VLAANDEREN DE 3% O&O-NORM IN 2010 ZAL HALEN?

Vinck: "We zijn op de goede weg. De verhoging die de Vlaamse regering onlangs in haar meerjarenprogramma heeft goedgekeurd is een serieuze injectie. Dat wil nog niet zeggen dat we daarmee de 3% O&O-norm zullen halen. De trend is alvast positief en hoopgevend. Maar, als het Vlaamse beleid anders evolueert dan het Europese, wat dan? Vlaanderen doet zijn best om die 3% te halen, maar Europa respecteert dezelfde prioriteiten blijkbaar niet en remt eerder af. Dat wil echter niet zeggen dat we niet moeten voortdoen. Integendeel! We moeten een voortrekker zijn in Europa. En een van de belangrijkste elementen daarin zijn de inspanningen in O&O".

WAT ZIJN VOOR U NA TWEE JAAR VOORZITTERSCHAP DE BELANGRIJKSTE PUNTEN GEWEEST?

Vinck: "Tijdens mijn mandaat zijn er tot nu toe een aantal belangrijke adviezen geformuleerd met betrekking tot het O&O-beleid in het algemeen en de voorgestelde overheidsprogramma's in het bijzonder. Heel belangrijk vond ik de publicatie van het memorandum 'Wetenschap en Technologische innovatie 2004-2010' bij het aantreden van de regering Leterme. Samen met het begeleidend rapport, een stevig onderbouwd dossier van liefst 130 pagina's. Als je ziet wat je van dit memorandum terugvindt in de beleidsnota van de regering, dan kunnen we alleen maar tevreden zijn".

U VERWEES AL NAAR DE VERKENNINGSTUDIES. WAAROM ZIJN DIE VOOR U ZO BELANGRIJK?

Vinck: "Wel, men kan niet alles doen in Vlaanderen.

UNIVERSITEITEN EN DE ROL VAN HET BEDRIJFSLEVEN

We hebben beperkte middelen. We hebben sterke en zwakke punten. Daarom kunnen we niet anders dan de O&O-middelen die de regering wil inzetten om de welvaart en het welzijn van Vlaanderen te laten groeien selectief aanwenden. De vraag is: hoe doe je dat en op welke basis? Die basis zijn de verkenningstudies. Ze reiken ons een schema, een kader aan waarop je prioriteiten kan vastleggen, zowel op het vlak van onderzoeksbeleid als het industrieel beleid”.

MAAR HOE STAMP JE EEN GOED O&O-BELEID UIT DE GROND?

Vinck: “Ik ben er hoe langer hoe meer van overtuigd dat er voor een goed O&O-beleid drie voorwaarden moeten vervuld zijn. In de eerste plaats is voldoende prioritaire aandacht van de overheid nodig. Die is er. De VRWB doet daar zijn duit in het zakje door adviezen, commentaren en aanbevelingen te geven”.

“Daarnaast moeten wij trachten goede onderzoekers hier te houden of eventueel uit het buitenland terug te halen. De Vlaamse regering heeft nu beslist om een aantal voorwaarden uit te werken om zo’n terugkeer aantrekkelijker te maken, maar ook om onderzoekers de middelen te geven om wat zij in het buitenland hebben opgebouwd ook hier in Vlaanderen te realiseren. Eventueel kan dat in het kader van een Europees programma. Ook daar kunnen wij voortrekkers zijn. We moeten dat blijven stimuleren. Willen wij het peil van de V.S. en Japan halen, dan zou Europa 700.000 onderzoekers meer moeten hebben dan op dit moment het geval is. Bovendien willen China en Japan de nummer 1 worden op het vlak van O&O. Een hallucinant vooruitzicht. Als Vlaanderen zijn bijdrage hiervoor kan leveren, dan hebben wij alvast gedaan wat we moesten doen”.

“En ten derde moeten er voldoende financiële middelen zijn om het voorgestelde O&O-beleid van de regering op een coherente manier uit te voeren. Daar worden we geconfronteerd met de delicate evenwichtsoefening van de toekenning van die middelen aan enerzijds fundamenteel onderzoek en anderzijds toegepast onderzoek. En, in het verlengde daarvan, hoe ga je niet alleen grote bedrijven, maar vooral ook kmo’s de nodige steun verlenen om in dat toegepast onderzoek te stappen en te groeien”.

DAAROM ZIJN OOK DE ASSOCIATIES TUSSEN UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN OPGERICHT...

Vinck: “Ik denk dat we op dat vlak op een keerpunt staan. In die associaties blijven de universiteiten de hoofdrol spelen in het onderzoek, zowel fundamen-

teel als toegepast. De hogescholen zullen daarin moeten ingeschakeld worden. Via de hogescholen, die hierin meer ervaring hebben o.m. via het projectmatig wetenschappelijk onderzoek, zal voor KMO’s de drempel voor samenwerking met onderzoeksploegen uit de associatie veel lager worden. Als dat goed geïntegreerd raakt, dan beschikt Vlaanderen over een nieuw middel om die verankering van onderzoek te promoten. Ook daarin kan de VRWB belangrijk werk verrichten”.

EEN DEBAT DAT ZICH AL EEN TIJDJE AANKONDIGT IS DAT VAN DE FINANCIERING VAN DE UNIVERSITEITEN.

Vinck: “Dat wordt een zware dobber. De financiering van de universiteiten is vandaag nog voor de helft gebaseerd op het aantal inschrijvingen. Vroeg of laat is dat systeem niet meer houdbaar. Er moeten andere criteria komen, niet alleen kwantitatieve, maar ook kwalitatieve. De VRWB kan in die materie in ieder geval een evenwichtige visie naar voren brengen. Waarom? Omdat die hele problematiek in de schoot van de VRWB, waar een dialoog kan gevoerd worden tussen de academische wereld en de socio-economische middelen, kan uitgediscussieerd worden. Op basis van die discussies kan de Raad dan aan de regering een helder en stevig onderbouwd advies voorleggen. Dat is dan werk dat de regering niet meer hoeft te doen en dat kan de zaken zeker vergemakkelijken”.

vervolg interview met Karel Vinck

20 VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

BEZORGDHEDEN?

Vinck: "Wel, het alarmerend dalend aantal studenten dat kiest voor ingenieurs- en exacte wetenschappen. Niet alleen jongens, maar ook meisjes. Op langere termijn wordt dat onhoudbaar. Een alternatief is buitenlandse ingenieurs en wetenschappers naar hier halen. Dat geeft dan weer de hele problematiek van de verblijf- en werkvergunningen. De VRWB heeft daarover een advies gericht aan de Vlaamse en de federale regering om die vergunningen te versoepelen. Maar dat is maar een gedeeltelijke compensatie. We moeten jongeren van hier sensibiliseren. Daarom richten we in het najaar een werkgroep op om te discussiëren met de media en te onderzoeken welke rol radio en televisie hierin kunnen spelen" (*).

WAT WIL U DOORGEVEN AAN UW OPVOLGER?

Vinck: "Tegen het einde van mijn mandaat zou ik graag zien dat er binnen de Vlaamse regering een nog beter gestructureerd O&O-beleid komt. We zijn goed op weg maar het kan inderdaad nog beter. Een tweede wens is dat ik graag tot concrete resultaten zou willen komen in de verkenningstudies. Over anderhalf jaar zijn die afgerond en hebben wij een beeld van de sectoren die prioritaire aandacht moeten krijgen. Eens we het daar over eens zijn, moeten we de zaken coherent aanpakken. Ik ben mij ervan bewust dat niet alle sectoren daar tevreden mee zullen zijn. Maar men zal sowieso selectief moeten optreden. Onze economie is veel te weinig gebaseerd op hoge toegevoegde waarde. Dat moet veranderen. Daarom zouden de O&O-programma's

in de associaties op die prioritaire domeinen moeten gericht worden en zouden ook de overheidsmiddelen daar prioritair naartoe moeten. Ik denk dat de tijd voorbij is dat middelen toegekend worden op basis van efficiënte lobbying. Dat leidt alleen maar tot versnippering. De resultaten in Finland, Ierland en, in zeker mate, Denemarken tonen aan dat een selectief beleid echt loont. In bepaalde sectoren hebben wij zeker troeven waardoor wij op wereldvlak koplopers kunnen worden. Denk aan micro-elektronica, biotechnologie, nieuwe materialen, chemie ...".

EVEN TERUGKOMEN OP HET AANSTAANDE COLLOQUIUM 'KENNIS ALS KRACHT: EEN HEFBOOM NAAR MEER JOBS?' WAAROM HEEFT U VOOR DIT THEMA GEKOZEN?

Vinck: "Het thema van het colloquium is doelbewust gekozen. O&O komt altijd neer op de relatie tussen kennis, de ontwikkeling van kennis en de ondersteuning ervan. Het resultaat daarvan moet echter sociaal-economisch aanvaardbaar is. Dat wil zeggen: jobs. En om sterke sociaal-economische resultaten te boeken, moeten we antwoorden vinden op drie fundamentele vragen: waar moeten we innoveren, hoe gaan we innoveren en hoe gaan we de financiële middelen hiervoor toekennen?

WELKE BOODSCHAP WIL U VIA HET COLLOQUIUM DE WERELD INSTUREN?

Vinck: "Er worden massa's boeken geschreven, artikels gepubliceerd en colloquia gehouden over

het belang van innovatie als de toekomstbrenger, als waarborg voor continuïteit of als redder in nood. Maar wat volgens mij niet genoeg doordringt tot het management van grote en kleine ondernemingen, is dat in de onderneming zelf het vermogen moet gecreëerd worden om pro-actief in te spelen op nieuwe ontwikkelingen of zich aan te passen aan veranderingen. Het is niet omdat een onderneming op een bepaald ogenblik overheidsgeld krijgt of door een crisis gaat dat innovatie de oplossing is. Neen”.

WAT IS DAN UW VOORSTEL?

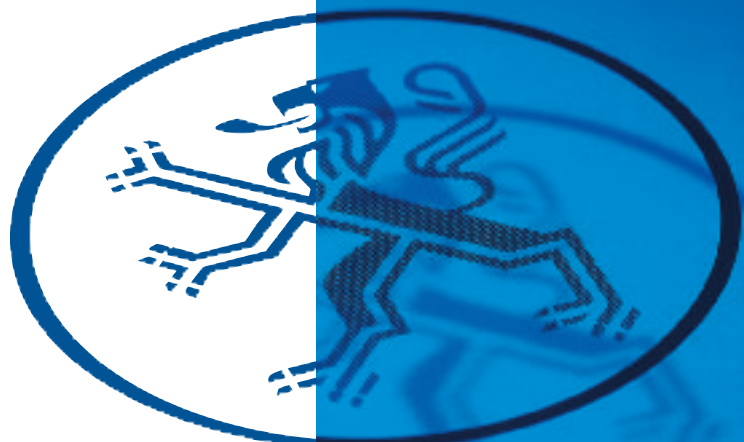
Vinck: “Ik wil de ondernemingen voorstellen een systematisch personeelsbeleid te voeren om een aanzienlijk percentage van de tewerkgestelden regelmatig te doen veranderen van jobinhoud, verantwoordelijkheid en functie. Om twee redenen. In de eerste plaats ga je de drempelvrees grotendeels wegnemen mochten er zich veranderingen aandienen of aanpassingen nodig zijn. Door zich aan te passen aan een nieuwe situatie, staan mensen ook meer open voor verandering. En ten tweede, als je het aanpassingsvermogen verhoogt door van verantwoordelijkheid of functie te veranderen, door met andere collega's of in een andere omgeving samen te werken, dan worden mensen creatiever en innovatiever”.

“Het is de verantwoordelijkheid van de ondernemingen en zeker van de kmo's om die mobiliteit en die flexibiliteit in het eigen personeelsbeleid in te bouwen. Dat wordt vandaag veel te weinig gedaan. Ik weet dat dat niet gemakkelijk is en je moet kijken

of mensen dat aankunnen. Maar marktsituaties en omgevingen veranderen zo snel dat we er beter aan doen te anticiperen. Het zou de creativiteit en het aanpassingsvermogen van de actieve bevolking in ieder geval ten goede komen. En dat is absoluut noodzakelijk om onze maatschappelijke rol te vervullen, met name het welzijn en de welvaart van Vlaanderen voor de toekomst veilig stellen. Die mentaliteitsverandering zou hoe dan ook moet kunnen plaats vinden. Ik vind dat een zeer belangrijk punt in de relatie tussen kennis en jobs. En ik zal dat ook tijdens het colloquium onderstrepen”.

Jan Van Pelt

(*) Zie interview met VRT-televisiedirecteur Aimé Van Hecke in 'nota bene' van november 2005.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen.

De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), drie door respectievelijk de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
North Plaza B - Koning Albert II-laan 7 (4e verd.) • 1210 Brussel
Tel. +32(0)2 553 45 20 • Fax +32(0)2 553 45 23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.be